

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje jednotné európske miesto prístupu, ktoré poskytuje centralizovaný prístup k verejne dostupným informáciám týkajúcim sa finančných služieb, kapitálových trhov a udržateľnosti

[COM(2021) 723 final – 2021/0378 (COD)]

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia určité smernice, pokiaľ ide o zriadenie a fungovanie jednotného európskeho miesta prístupu

[COM(2021) 724 final – 2021/0379 (COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia určité nariadenia, pokiaľ ide o zriadenie a fungovanie jednotného európskeho miesta prístupu

[COM(2021) 725 final – 2021/0380 (COD)]

(2022/C 290/10)

Spravodajca: **Florian MARIN**

Konzultácia	Rada Európskej únie, 9. 2. 2022 (COM(2021) 724 final a COM(2021) 725 final), 15. 2. 2022 (COM(2021) 723 final) Európsky parlament, 14. 2. 2022
Právny základ	článok 50, článok 114 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	3. 3. 2022
Prijaté v pléne	23. 3. 2022
Plenárne zasadnutie č.	568
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	215/1/2

1. Závbery a odporúčania

1.1. EHSV podporuje jednotné európske miesto prístupu (ESAP), ktoré je nástrojom prispievajúcim k udržateľnejšiemu, digitálnemu a inkluzívnemu hospodárstvu, posilneniu digitálnej nezávislosti a lepšej integrácii kapitálových trhov

1.2. EHSV sa domnieva, že ESAP by malo byť ambicióznejšie a že spracovanie informácií by malo priniesť väčšiu pridanú hodnotu, aby nešlo len o informačný nástroj na zhromažďovanie nespracovaných informácií s jednotným miestom prístupu. Prostredníctvom ESAP by sa mala vykonávať agregácia a transformácia údajov a sektorových a územných správ a analýz.

1.3. EHSV navrhuje, aby sa ESAP vytvoril ako flexibilný nástroj a aby bolo možné pridať nové kategórie údajov a komunikovať s národnými registrami alebo Eurostatom, pričom sa zohľadnia rôzne druhy technológií. ESAP by malo poskytovať jasnú synergiu medzi cieľmi udržateľného rozvoja a ukazovateľmi Zelenej dohody.

1.4. EHSV sa domnieva, že by sa malo zväziť vytvorenie poradného výboru, ktorý by zahŕňal občiansku spoločnosť a sociálnych partnerov na základe transparentného výberového procesu a rozhodoval o budúcnosti ESAP a strategických zmenách.

1.5. Je dôležité odstrániť „biele miesta“, a tak zabezpečiť nediskriminačný prístup k ESAP. ESAP by malo ponúkať aj funkcie, ktoré osobám so zdravotným postihnutím umožnia riadnu dostupnosť bez diskriminácie.

1.6. EHSV sa domnieva, že je veľmi dôležité, aby sa v rámci ESAP zabezpečili štandardné postupy, transparentnosť, integrita údajov a dôveryhodnosť zdroja informácií, používateľsky ústretová automatická validácia údajov a riadna kontrola orgánu zberu údajov na účely ochrany údajov. V blízkej budúcnosti bude dôležitý náležitý a primeraný dohľad nad poskytovateľmi finančných údajov a údajov z environmentálnej a sociálnej oblasti a z oblasti správy (ESG).

1.7. Malo by sa zväziť dotovanie nákladov na zber, tvorbu a správu údajov pre MSP, oslobodenie MSP od akýchkoľvek poplatkov bez ohľadu na množstvo poskytnutých údajov a zabezpečenie primeraných pracovných podmienok pre pracovníkov zodpovedných za poskytovanie a správu údajov.

1.8. ESAP by malo zabezpečiť jasné rozlíšenie medzi finančnými a nefinančnými údajmi a priznať im rovnakú úroveň dôležitosti a ponúkať možnosť na dobrovoľnom základe zverejňovať sociálne údaje týkajúce sa činnosti každého podniku, jeho vedenia a zamestnancov na základe konkrétnych kritérií.

1.9. EHSV sa domnieva, že je potrebné špecializované asistenčné pracovisko, ktoré pomôže pri predkladaní informácií v správnom formáte a zabezpečí ich technickú použiteľnosť, a že je potrebná aj odborná príprava v oblasti finančnej a digitálnej gramotnosti. S cieľom zabezpečiť lepšie a širšie využívanie by sa do ESAP mohol vložiť minimálny súbor hospodárskych kľúčových ukazovateľov výkonnosti stanovený na úrovni EÚ spoločnou metodikou.

2. Súvislosti

2.1. Európska komisia zavádza jednotné európske miesto prístupu (ESAP), ktoré bude poskytovať centralizovaný elektronický prístup k informáciám týkajúcim sa kapitálových trhov a finančných služieb (vrátane informácií súvisiacich s udržateľnosťou), ktoré sa musia zverejniť podľa právnych predpisov EÚ, ale aj k iným druhom informácií relevantných pre kapitálové trhy a finančné služby, ktoré sa podniky rozhodnú zverejniť dobrovoľne. Zriadenie ESAP je súčasťou akčného plánu pre úniu kapitálových trhov ⁽¹⁾.

2.2. Informácie sa budú zhromažďovať prostredníctvom rôznych orgánov zberu údajov, ktoré sú okrem iného zodpovedné za vykonávanie automatizovaných overení a poskytovanie technickej pomoci subjektom, ktoré informácie predložili. Komisia oznámila svoj zámer sprístupniť viac údajov na využitie v hospodárstve a spoločnosti vrátane zavedenia európskych dátových priestorov. Cieľom je sprístupniť viac kvalitných údajov verejného sektora na opakované použitie vrátane údajov o podnikoch, čím sa tieto súbory údajov ľahšie a bezplatne sprístupnia ⁽²⁾. Táto legislatívna iniciatíva o ESAP z dielne Komisie je preto aktuálna a zároveň veľmi dôležitá.

2.3. ESAP zabezpečí nediskriminačný prístup k informáciám bezplatne s možnosťou zavedenia poplatkov za osobitné služby, napr. keď sa uverejňuje veľké množstvo údajov. Automatizované overovanie s cieľom overiť, či informácie predložené orgánmi zberu údajov spĺňajú požiadavky, sa vykoná na základe technického rámca, ktorý vytvorí a schválí Komisia. ESAP bude každý mesiac k dispozícii aspoň 95 % času.

2.4. ESAP nebude až na niekoľko výnimiek uchovávať informácie týkajúce sa osobných údajov a bude sa monitorovať, pričom sa zohľadnia tieto ukazovatele:

- počet návštevníkov a vyhľadávaní,
- percentuálny podiel vyhľadávaní, ktoré vedú k zobrazeniu alebo stiahnutiu,
- počet a percentuálny podiel strojovo čitateľných informácií dostupných v ESAP,
- počet a percentuálny podiel strojovo čitateľných zobrazení a stiahnutí,
- podiel oznámení podľa automatizovaných overení.

⁽¹⁾ Krok 1, Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – *Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán*, 24. 9. 2020, COM(2020) 590 final.

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 56).

2.5. ESAP bude poskytovať funkcie, ako napríklad ľahko použiteľné rozhranie vo všetkých jazykoch EÚ, funkciu vyhľadávania, službu sťahovania, inovatívny prístup k poskytovaniu prekladateľských služieb a notifikačnú službu informujúcu používateľov o akýchkoľvek nových dostupných informáciách. ESAP sa bude hodnotiť na základe dostupnosti, kvality a použiteľnosti informácií, ako aj spokojnosti koncových používateľov a možnosti používateľov naplniť svoje potreby. Pokiaľ ide o vykonávanie ESAP, mení sa niekoľko smerníc a nariadení.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV podporuje iniciatívu Komisie vytvoriť ESAP. Príprava hospodárstva na digitálnu budúcnosť, posilnenie digitálnej nezávislosti, zvýšenie rýchlosti toku informácií a stanovenie spoločných noriem so zameraním na údaje, technológie a infraštruktúru sú kľúčovými prioritami EÚ. ESAP podporuje financovanie založené na údajoch a výrazne zlepšuje prístup spoločností, podnikov a finančných inštitúcií k údajom a informáciám o subjektoch. ESAP prispeje k vytvoreniu udržateľnejšieho, digitálneho a inkluzívneho hospodárstva, ako aj k lepšej integrácii kapitálových trhov. EHSV vo svojom stanovisku na tému *Unia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán* uvádza, že jednotné európske miesto prístupu je prioritou s cieľom zlepšiť efektívnosť únie kapitálových trhov ⁽³⁾.

3.2. EHSV súhlasí so skutočnosťou, že z ESAP nevyplývajú nové povinnosti týkajúce sa podávania správ a že sa využívajú existujúce požiadavky na zverejňovanie podľa právnych predpisov EÚ. ESAP je nástroj, ktorý umožní lepšie posúdiť, ako európske subjekty prispievajú k cieľom v oblasti udržateľnosti a klímy. Informácie týkajúce sa udržateľnosti sú kľúčom k presmerovaniu investícií do projektov, ktoré podporia ekologickú transformáciu, ako zdôraznili zainteresované strany v konzultácii o obnovení stratégie udržateľného financovania ⁽⁴⁾.

3.3. ESAP zabezpečuje prístup k informáciám na určitý čas vrátane informácií z minulosti, čo je dôležité na zaistenie správneho rozhodovania na kapitálových trhoch. Európske financovanie je problematické, pretože vedie k nerovnakým podmienkam: finančné náklady podnikov závisia vo veľkej miere od krajiny, v ktorej sú založené, začínajúce podniky s obmedzeným kolaterálom majú problém vôbec získať nejaké financie a spotreba nie je chránená pred miestnymi ekonomickými otrasmami ⁽⁵⁾. Sledovanie hospodárskej výkonnosti a výkonnosti v oblasti udržateľnosti bude mať zásadný význam pre kapitálové trhy a budúce investičné rozhodnutia.

3.4. ESAP sa vytvára v čase, keď finančný sektor EÚ čelí hlbokým zmenám v dôsledku dvoch veľkých transformácií, a to digitálnej a klimatickej. Zrušia sa pracovné miesta, budú sa vyžadovať nové zručnosti, zmenia sa povinnosti zamestnancov a príde k prepúšťaniu alebo sa zavedú nové organizačné modely práce. ESAP by mohlo byť nástrojom na úspešné zvládnutie niektorých náročných dôsledkov procesov finančnej transformácie EÚ.

3.5. ESAP má potenciál byť faktorom rozvoja a investícií. MSP, ktoré sa chcú viac zviditeľniť, by mohli byť nabádané, aby zverejňovali svoje údaje s cieľom prilákať budúce investície a trhy. EHSV navrhuje, aby sa zohľadnila úloha sprostredkovateľov softvéru, pretože niektoré podniky, najmä MSP, budú spolupracovať s týmito typmi subjektov s cieľom znížiť administratívnu záťaž spojenú so správou a uchovávaním údajov. ESAP prispieva k zníženiu nákladov na proces investičného rozhodovania a k zviditeľneniu MSP.

3.6. ESAP by malo umožniť efektívnu interoperabilitu s Eurostatom a vnútroštátnymi registrami. Dynamika verejných alebo trhových záujmov týkajúcich sa transparentnosti a údajov by sa mala integrovať tým, že v budúcnosti bude možné pridať nové kategórie údajov. ESAP by sa malo vytvoriť ako dátový nástroj, ktorý by bol flexibilný vo vzťahu k rôznym odvetviam a európskym iniciatívam. Dôležitá je komunikácia medzi rôznymi technológiami. Náklady na pridávanie nových údajov by sa mali hodnotiť z hľadiska ich vplyvu na kapitálové trhy a z hľadiska správy údajov.

3.7. Zabezpečenie primeraného internetového pripojenia v celej Európskej únii je dôležité v záujme zaistenia prístupu všetkých podnikov k ESAP a na zabránenie diskriminácii. Je nevyhnutné investovať do odstránenia „bielych miest“ a zabezpečiť, aby všetci občania a zainteresované strany na kapitálovom trhu mali prístup k ESAP.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 155, 30.4.2021, s. 20.

⁽⁴⁾ Medzinárodná organizácia komisií pre cenné papiere, správa Sustainable Finance and the Role of Securities Regulators and IOSCO, 2020.

⁽⁵⁾ <https://blogs.imf.org/2019/09/10/a-capital-market-union-for-europe-why-its-needed-and-how-to-get-there>.

3.8. ESAP by malo zabezpečiť integritu údajov a dôveryhodnosť zdroja informácií predkladaných orgánom zberu údajov. Automatizované hodnotenie informácií by malo byť jednoduché a používateľsky ústretové. Stálymi prioritami musia ostať poskytovanie prístupu k platným a vhodným informáciám a ochrana spotrebiteľov. Orgány zberu údajov by sa tiež mali riadne monitorovať a ochrana údajov by mala byť priebežnou prioritou.

3.9. Lepšie možnosti financovania pre podniky vytvoria nové príležitosti pre trh EÚ a nové pracovné príležitosti. ESAP by malo zohľadňovať všetky typy investícií a účastníkov trhu, a to aj v oblasti sociálneho hospodárstva alebo hromadného financovania, ktoré majú pozitívny vplyv na všeobecný záujem, najmä pokiaľ ide o zraniteľné osoby. ESAP by malo ponúkať funkcie, ktoré osobám so zdravotným postihnutím umožnia riadnu dostupnosť.

3.10. EHSV podporuje myšlienku, že využívanie ESAP a zverejňovanie niektorých informácií bude bezplatné. Náklady na licencie alebo na zhromažďovanie, generovanie a správu údajov by však mohli byť vysoké. Mali by sa zaviesť fiškálne stimuly a dotácie pre MSP s cieľom znížiť náklady na poskytovanie údajov, najmä pri povinnom podávaní správ. Investície do softvéru a hardvéru pre podniky a iné zainteresované strany na kapitálovom trhu musia byť podporované z fondov EÚ, aby sa umožnilo riadne využívanie ESAP a interakcia s ním. V tejto súvislosti je potrebné väčšie zapojenie na úrovni členských štátov. MSP by mali byť oslobodené od akýchkoľvek poplatkov bez ohľadu na to, koľko informácií sa zverejňuje. Pokiaľ sa uplatňujú poplatky, ich výška by mala byť transparentná a mala by sa stanoviť v priamej súvislosti s nákladmi na správu údajov.

3.11. ESAP by malo zaobchádzať rovnako s kótovanými aj nekótovanými spoločnosťami bez ohľadu na veľkosť alebo zemepisnú polohu. ESAP by sa malo stať nástrojom, ktorý vytvára pridanú hodnotu tým, že prináša efektívnejšie podávanie správ, transparentnosť a správu údajov.

3.12. Riadenie ESAP by malo byť založené na zapojení občianskej spoločnosti a malo by zahŕňať dve úrovne štruktúry riadenia:

- poradný výbor, ktorý by zahŕňal občiansku spoločnosť a sociálnych partnerov na základe transparentného výberového procesu a rozhodoval by o budúcnosti ESAP a strategických zmenách,
- výkonný výbor zabezpečujúci technické normy a riadne fungovanie ESAP.

3.13. V kontexte vysokej expozície bánk závisí dôvera investorov a rozhodnutie investovať do spoločností využívajúcich kapitálové trhy od jednoduchosti dostupnosti, kvality a porovnateľnosti informácií. EHSV potvrdzuje, že na vytvorenie efektívneho a komplexného vzťahu medzi emitentmi a investormi sú nevyhnutné štandardné postupy. Standardizácia musí zahŕňať rovnaké lehoty na zverejnenie a metodiky pre údaje uverejnené podľa zásady „rovnaká činnosť, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá“

3.14. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 a potreba udržateľnej a inkluzívnej obnovy, pri ktorej sa na nikoho nezabudne, zvýšili tlak na urýchlenie vykonávania akčného plánu únie kapitálových trhov. Potreba finančných prostriedkov a investícií pre podniky je na historicky najvyššej úrovni.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV chápe, že únia kapitálových trhov nie je nezáväzným opatrením v prospech niektorých jednotlivcov, ale že sa musí vo všetkých členských štátoch EÚ stať realitou. Na zabezpečenie efektívneho a účinného využívania ESAP sa musia vyčleniť primerané finančné a ľudské zdroje. Prioritou by malo byť zapojenie a podpora členských štátov a národných orgánov dohľadu s cieľom zabezpečiť uznanie ESAP ako dôležitého európskeho dátového nástroja pre podniky, investorov a finančných sprostredkovateľov. Vo všetkých členských štátoch by sa malo propagovať ESAP, ako aj výhody a význam tohto nástroja. Na tento účel by sa mohli využiť sociálne médiá.

4.2. EHSV oceňuje skutočnosť, že Komisia je ochotná zabezpečiť väčšiu transparentnosť, sprístupniť viac údajov⁽⁶⁾ a podporiť digitálnu transformáciu financií v nadchádzajúcich rokoch, ako sa uvádza v stratégii v oblasti digitálnych financií⁽⁷⁾. Do ESAP by sa mala zahrnúť možnosť agregovať údaje a vytvárať správy⁽⁸⁾. Mali by existovať funkcie porovnávania a newslettera. Súčasťou ESAP by mohlo byť fórum zainteresovaných strán na diskusie, vysvetlenia a výmenu najlepších postupov.

⁽⁶⁾ COM(2020) 66 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 591 final.

⁽⁸⁾ Podobne ako európsky cloud pre otvorenú vedu (EOSC).

4.3. EHSV navrhuje, aby sa vytvorilo špecializované asistenčné pracovisko, ktoré pomôže pri predkladaní informácií v správnom formáte a zabezpečí ich technickú použiteľnosť. Poskytovaná pomoc by mala zahŕňať spoločné postupy a rámec pre konzistentnosť, porovnateľnosť a použiteľnosť údajov. V záujme zabezpečenia nákladovo efektívneho procesu by malo ESAP pracovať s najbežnejšími formátmi súborov, ako sú XBRL, PDF, XML, HTML, CSV, TXT a XLS.

4.4. EHSV sa domnieva, že digitalizácia a centralizované údaje budú mať pozitívny vplyv na podávanie správ. Povedie to k zlepšeniu rôznych záťažových testov a analýz klímy, ako aj k lepšej identifikácii a monitorovaniu portfólií finančných inštitúcií, pokiaľ ide o ciele Parížskej dohody o zmene klímy. ESAP bude nástrojom, ktorý prispeje k identifikácii možných rizík a vytváraniu príležitostí pre podniky. ESAP môže byť aj nástrojom na podporu výskumu MSP na európskej úrovni.

4.5. EHSV navrhuje, aby mali finančné a nefinančné údaje rovnaký význam z hľadiska zviditeľnenia a postavenia. Nefinančné informácie by mali – na dobrovoľnom základe – zahŕňať sociálne údaje týkajúce sa činnosti každého podniku a jeho zamestnancov. Nemalo by sa vylúčiť dobrovoľné poskytovanie údajov týkajúcich sa vedenia a zamestnancov podniku (počet zamestnancov, rod atď.). V tejto súvislosti by sa mohli stanoviť osobitné kritériá pre sociálne informácie.

4.6. EHSV sa domnieva, že ESAP by malo byť ambicióznejšie. Konkrétne by sa mali pridať ďalšie ciele, ktoré presahujú rámec zhromažďovania nespracovaných údajov, a mala by sa vytvoriť pridaná hodnota spracúvaním informácií namiesto toho, aby bol ESAP len informačným nástrojom s jednotným miestom prístupu. EHSV víta skutočnosť, že ESAP bude dostupné vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Úloha a význam ESAP sú kľúčové pre zabezpečenie toho, aby výskumní pracovníci, sociálni partneri, mimovládne organizácie, akademickí pracovníci a analytici mali väčší, riadny, spravodlivý, rovnaký a okamžitý prístup k informáciám. ESAP by mohlo podporiť vznik nových súkromných platforiem na spracovanie informácií. Náklady na ich využívanie a prístup na kapitálové trhy však budú naďalej problémom, najmä pre malých investorov ako súkromné osoby.

4.7. Umožnenie veľkých dát, strojového učenia a umelej inteligencie prinesie efektívnejšie využívanie informácií na vytvorenie integrovanejších kapitálových trhov a zvýši odolnosť hospodárstva EÚ. Sektorové a územné správy a analýzy by mali predstavovať možnosti pre budúcich používateľov ESAP. Kontrola a zabezpečenie platnosti údajov by mali byť predmetom neustálej pozornosti. Starostlivo sa musí monitorovať prekrývajúce sa vykazovanie a správa údajov. EHSV sa však domnieva, že poskytovanie nespracovaných informácií je menej ambiciózne a nedostatočné pre nových investorov, ktorí nie sú oboznámení s kapitálovými trhmi a ktorí uvažujú o investovaní do nich.

4.8. ESAP sa musí zaviesť s cieľom dosiahnuť nielen cieľ kapitálového trhu, ale aj doplnkové politické ciele, ako je príspevok podnikov k ukazovateľom OSN v oblasti cieľov udržateľného rozvoja. Poskytnutie prístupu k údajom tretím krajinám by mohlo prispieť k zabezpečeniu dodatočných investícií pre podniky EÚ v budúcnosti. ESAP by malo nasledovať príklad portálu InvestEU a mohlo by podporiť úspešnú implementáciu únie kapitálových trhov⁽⁹⁾.

4.9. EHSV sa domnieva, že by sa mala zabezpečiť finančná (opatrenie 7 akčného plánu únie kapitálových trhov) a digitálna gramotnosť. Potrebná je aj príručka pre finančnú gramotnosť a údaje. Mohli by sa vypracovať a podporovať osobitné usmernenia na pochopenie významu údajov a na používanie a spoločné využívanie údajov. V tejto súvislosti by sa mohli použiť finančné prostriedky z ESF+. Neustálu pozornosť treba venovať riadnym a primeraným pracovným podmienkam pre pracovníkov zapojených do zberu a správy údajov z rôznych podnikov alebo zainteresovaných subjektov.

4.10. EHSV navrhuje, aby sa do ESAP mohol vložiť minimálny súbor hospodárskych kľúčových ukazovateľov výkonnosti stanovený na úrovni EÚ spoločnou metodikou s cieľom zabezpečiť lepšie a širšie využívanie. Musí sa zabezpečiť jasná synergia s článkom 8 taxonómie EÚ o udržateľnosti⁽¹⁰⁾, keďže ESAP zahŕňa údaje o udržateľnosti. ESAP by malo zahŕňať priestor vyhradený pre štatistiku v súvislosti so Zelenou dohodou a prínos podnikov k ukazovateľom Zelené dohody.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 155, 30.4.2021, s. 20.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=SK>.

4.11. EHSV si napokon želá, aby Európska komisia posúdila prínos náležitej a primeranej regulácie poskytovateľov finančných údajov a ESG údajov a dohľadu nad nimi, keďže títo poskytovatelia budú aj naďalej zohrávať kľúčovú úlohu, a to v počiatočných aj nadväzujúcich fázach, keď začne ESAP fungovať.

V Bruseli 23. marca 2022

Predsedníčka
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Christa SCHWENG
